

Результати опитування керівників підприємств Черкаської області щодо їх ділових очікувань^{*}

II квартал 2025 року

^{*} Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в II кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Черкаської області** у II кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також недостатній попит, респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін, натомість девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 17.6% (у I кварталі 2025 року – 10.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 9.2%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги: частка респондентів, які очікували, що зростання цін не перевищить 10.0%, становила 50.0% (у попередньому кварталі – 55.0%), у цілому по Україні – 58.4%. Головними чинниками інфляції респонденти називали військові дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти нижчими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікували 57.9% респондентів (у попередньому кварталі – 70.0%), у цілому по Україні – 83.4%;
- поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 5.6% (у попередньому кварталі – 5.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 2.4%;
- обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2025 року – 10.0%). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 12.5% (як у попередньому кварталі) (таблиця), у цілому по Україні – 10.5% та 9.4% відповідно;
- зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 5.6% та «мінус» 22.2% відповідно (у попередньому кварталі – 25.0% та 20.0% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 0.7% та 7.8% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 15.8% (у I кварталі 2025 року – «мінус» 10.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва: баланси відповідей – 73.7% та 57.9% відповідно (у попередньому кварталі – 85.0% та 65.0% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, ціни на сировину та матеріали, курс гривні до іноземних валют. Вище, ніж у попередньому кварталі, респонденти оцінили вплив проблем з логістикою (графік 7);
- нижчі темпи зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 55.6% і 42.1% відповідно (у попередньому кварталі – 75.0% і 70.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали військові дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також недостатній попит (вплив цього чинника значно посилюється) (графік 5).

За оцінками підприємств, їхні потреби в позикових коштах найближчим часом зростуть (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом пом'якшилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами, значні коливання курсу гривні до іноземних валют та надмірні вимоги до застави (графік 10).

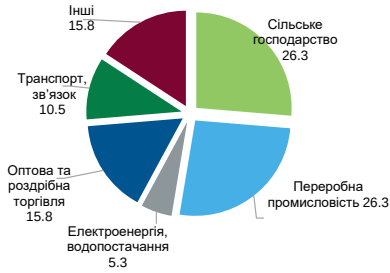
77.8% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

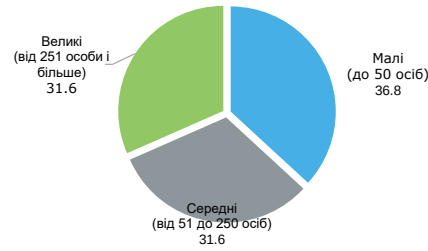
- поточний фінансово-економічний стан поліпшився й оцінювався як добрий: баланс відповідей – 21.1% (у I кварталі 2025 року – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 5.3%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%);
- підприємства області мали залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту: баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у попередньому кварталі – 10.0%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

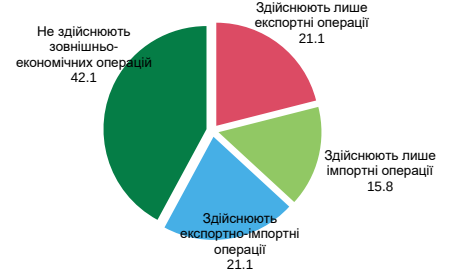
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

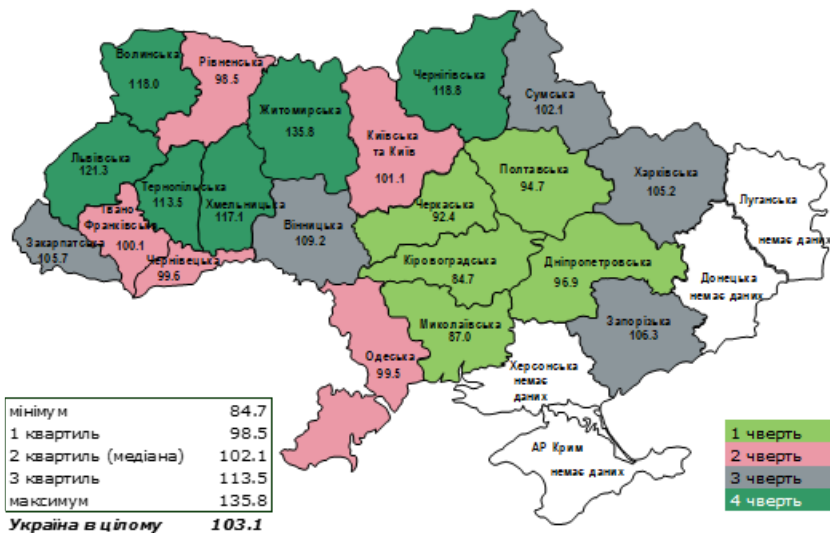

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 30 квітня – 22 травня 2025 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

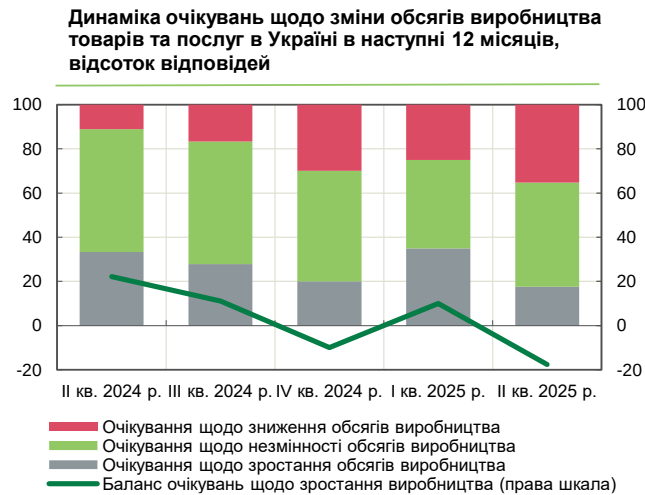
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	0.0	11.8	-5.0	5.0	5.6
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	11.1	33.3	5.3	10.0	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-23.5	-11.8	15.0	25.0	-5.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-11.8	5.9	5.0	20.0	-22.2
кількості працівників	-11.1	-11.1	-15.0	-10.0	-15.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

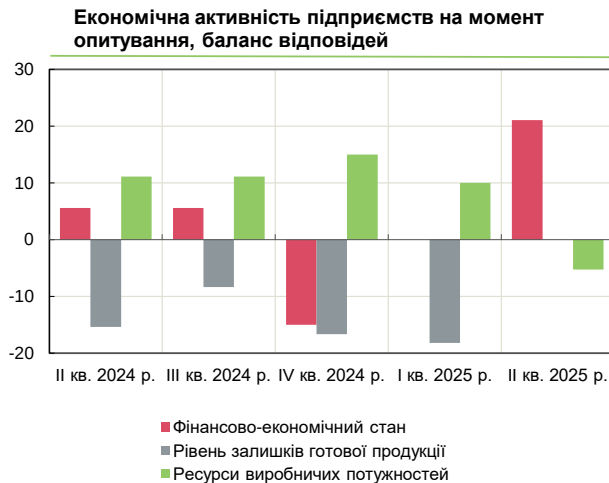
Графік 1

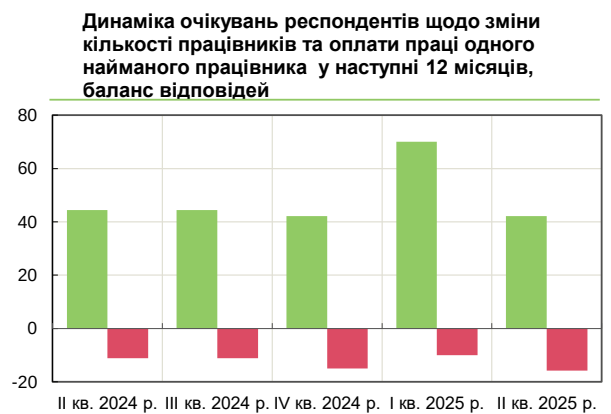
Графік 2

Графік 3

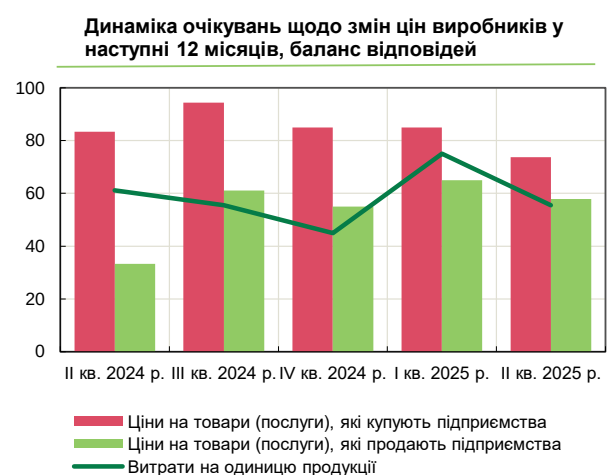
Графік 4

Графік 5

Графік 6

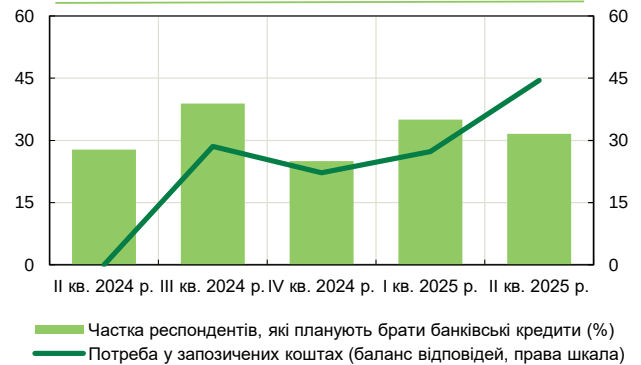
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

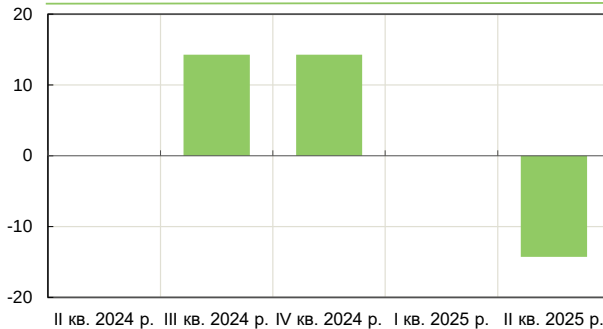
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

